

УДК 811.161.2

О.М. ТУРЧАК,
*кандидат філологічних наук, доцент
кафедри політології, соціології та гуманітарних наук
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*

ЛЕКСЕМА «ОЧІ» ЯК ОСНОВА ПОРТРЕТНОЇ ДЕТАЛІ ТА ЇЇ МОВНА РЕАЛІЗАЦІЯ У ТВОРАХ ГРИГОРА ТЮТЮННИКА

У статті розглядаються особливості портретних характеристик у творах Григора Тютюнника, зокрема вивчається мовна реалізація портретної деталі «очі». Увагу зосереджено на лексичних засобах творення портрету, специфіці вживання тропів, утворених на основі загальноновживаної лексики «очі». Підкреслюється, що портретна деталь виразняється за допомогою емоційно забарвленої лексики, до складу якої входять іменники, прикметники, дієприкметники та дієприслівники.

Ключові слова: портретна деталь, загальноновживана лексема, емоційно забарвлена лексика, епітет, метафора.

Сьогодні українську літературу неможливо уявити без невеликої, але вагомої спадщини Григора Тютюнника. Значно активізувалося дослідження творчості письменника наприкінці ХХ ст. Його надбанню присвятили свої кращі праці як літературознавці, так і мовознавці. У лінгвістичному аспекті вивчалися особливості використання антропонімів [2; 7], фразеологічних одиниць, мовні засоби вираження відчуттів [2]. Приділялася увага народній лексиці у творах Григора Тютюнника, вживанню діалектизмів та суржику, лексиці на позначення кольорів [2]. З'ясувалися синтаксичні особливості прози письменника [2].

Чимало слухних спостережень щодо неповторності портретної деталі Григора Тютюнника знаходимо в працях Н. Верлати [1], О. Дудко [3], А. Мединської [6] та М. Хороб [12]. Однак аналіз усього масиву праць свідчить про відкритість питання щодо портретних особливостей творів прозаїка. Зокрема, варто більш детально дослідити портретне письмо майстра слова, яке дозволяє відкрити нові грані його творчого методу, з'ясувати індивідуальні мовні особливості, виявити традиційні та новаторські типи портретних описів персонажів.

Мета статті – визначити лінгвостилістичну специфіку портретної деталі «очі», що поглибить знання про роль і місце митця в історії української мови.

Меті підпорядковується вирішення таких завдань:

- 1) вивчити лексичні засоби творення портретних характеристик;
- 2) виявити мовні особливості портретної деталі «очі» у прозі Григора Тютюнника;
- 3) дослідити специфіку вживання тропів, утворених на основі загальноновживаної лексичної одиниці «очі».

Портрет – це важливий, ледве не головний, засіб характеротворення героя, де вагому роль відіграє світогляд митця та його творча уява. Пильна увага письменників до портретів «ґрунтується на загальній закономірності, згідно з якою внутрішні психічні стани людей відбиваються в міміці, пантоміміці, динаміці мовлення, що допомагає в процесі спілкування глибше зрозуміти ... одне одного» [5, с. 562].

Портрет у Григора Тютюнника є композиційним засобом розкриття безперервної мінливості внутрішнього світу людини. Прозаїк уміє одним-двома штрихами передати зовнішній вигляд героя, вираз його обличчя. Через виключно насичену портретну деталь новеліст

досягає розкриття притаманних його героям рис, людських прагнень і почуттів. Григорій Тютюнник зумів у зовні непоказному, буденному знайти велике, загальнолюдське. Навіть у байдух, на перший погляд, людях він знаходить маленькі краплини душевної доброти.

Портрети персонажів змінюються залежно від того, яке ставлення виявляє письменник до героїв, вони допомагають проникнути в їхню психологію й справжню душевну сутність. Своїх героїв Григорій Тютюнник малює лаконічно, добираючи найпотрібніші фарби та найхарактерніші деталі, які сприймаються у творах письменника як словесні сигнали. Характеристика персонажів прозаїка ґрунтується на змалюванні очей, що цілком відповідає традиціям української та світової літератури. Підтвердженням цьому є слова В. Фащенко про те, що вираз очей – це «один із найдавніших сигналів про душу» [11, с. 94].

Отже, особливістю портретної деталі Григора Тютюнника є вираз очей, через які прозаїк передає провідні риси характеру людини, найскладніші порухи її душі, майже неловиму внутрішню роботу, що вібує щомиті в людині. На цьому – провідному – Григорій Тютюнник й акцентує свою увагу, образно підкреслює й увиразнює його за допомогою емоційно забарвленої лексики, бо вона збільшує виразність мовних елементів. На основі експресивної лексики утворюються найрізноманітніші відтінки виразу очей. Пояснюється це тим, що на семантику слова в художньому тексті діє образне спрямування – добір цих лексем, їхнє поєднання, загальна тональність викладу, образні засоби, вживані у всьому тестовому масиві, авторська манера оповіді – усе це накладає відбиток на якість емоційно-експресивного забарвлення слова.

Зокрема, надають емоційного забарвлення та різноманітних відтінків очам такі мовні одиниці, емоційність яких безпосередньо притаманна лексичному значенню. У цій функції вживаються абстрактні іменники, що виражають різні почуття: **сум, надія, радість, смуток, печаль, похмурість, сором'язливість, розгубленість, гнів, переляк, спокій** тощо. Ці лексеми урізноманітнюють вираз очей і допомагають Григорові Тютюннику передає спектр відтінків настроїв героїв, адже саме очі якнайкраще виражають внутрішній стан людей – біль, обурення, тужливість, сум, беззастережний осуд. Наприклад, у повісті «Облога» письменник через вираз очей передає неспокій душі Марфи, її хвилювання, вживаючи при цьому іменник **сум**: «...Гарні вологі очі променилися **сумом**, в них було тяжко дивитися...» [10, с. 21]. За допомогою цього самого іменника автор підкреслює стан душі людини літньої та бувалої: «...В очах ні **суму**, ні **похмурості**, лише тихе **тепло** в них і **спокій** людини до всього звичної...» [10, с. 233]. Допомагають підкреслити вираз очей ще й лексеми **похмурість, спокій, тепло**.

Через вираз очей у повісті «День мій суботній» автор змальовує внутрішній стан Степана, який не хоче розлучатися з товаришем, і тому в нього очі повні смутку: «...Я здалеку відчув стільки **сму́тку** в його очах...» [10, с. 213]. Про головну героїню оповідання «Оддавали Катрю», у якої не все гаразд в особистому житті, Григорій Тютюнник скаже: «Катря була схожа на гарненьке ображене дитя з великими очима, повними дорослого **сму́тку**» [9, с. 145]. Про безмежно закохану й сповнену надій Катрю, яка виходить заміж за того, кого любить, письменник пише: «Очі її сяяли тихим сором'язливим **у́сміхом**, а губи тремтіли від хвилювання» [9, с. 153]. У людей, які зазнали горя, в очах завжди помітний вогник надії, як у героїв із повісті «Климко»: «спитала з **надією** в очах» [10, с. 112]; «**надивилися** вже на змучених голодом людей з ... жалібною **надією** в очах» [10, с. 95]. Такі герої не належать до світу людей хижих і недобрих, вони живуть ніби в якомусь іншому світі – світі добра, людяності, відкритості та взаємопідтримки.

Лексеми **ні́жність, радість, доброта** характеризують вираз очей людей щирих, наприклад, героя повісті «День мій суботній»: «Підхопився йому на зустріч Степан з такою непідробленою **радістю** в очах...» [10, с. 205], чи Іванушки в оповіданні «Оддавали Катрю»: «...очі дивилися на світ з довірливою **добротою**» [9, с. 151], чи Микити – героя оповідання «М'який»: «...очі випромінювали стільки **ніжності**, що серце щемить, як зустрінешся з ними» [9, с. 173].

За допомогою лексеми **сором'язливість** Григорій Тютюнник передає закоханість дівчини в повісті «День мій суботній», де показує зародження дивовижного почуття героя до Галі, яку він майже не знає, але відчуває в ній щось рідне й дороге йому. Їхня любов промовляє в ніжній розмові очей, живе в прекрасній миті, яку не може зупинити: «Вона швид-

ко глянула на мене знизу вгору, і в очах її було стільки **сором'язливості**» [10, с. 217]. Як бачимо, вдале використання письменником таких іменників надає емоційного забарвлення висловлюваній думці.

Нерідко у творах Григора Тютюнника основою яскравої портретної деталі є прикметники та дієприкметники, які виражають позитивну чи негативну оцінку з погляду мовця своїм лексичним значенням. Вживає їх автор для образного підкреслення важливих портретних деталей персонажів, їхнього зовнішнього вигляду. За допомогою таких епітетів письменник у барвистій формі характеризує своїх героїв, показує їхнє внутрішнє «я». Це, зокрема, такі лексеми, як **тупий, байдужий, винуватий, добрий, сором'язливий, сумний, лагідний, недобрий, розумний, нещасний, залюблений, благальний** тощо, які під впливом контексту підсилюють своє експресивно-емоційне забарвлення.

Кожен герой письменника дивиться різними очима. Наприклад, Меланя в повісті «Облога» **«подивилася своїми тупими очима»** [10, с. 24], батько Харитона **«дивився на повінь байдужими очима»** [10, с. 34], вчителька Наталя Миколаївна в повісті «Климко» **«подивилася винуватими очима»** [10, с. 99], дядина в новелі «Сміхота» **«зирила... очима недобрими»** [10, с. 305], тітка Ялосовета в повісті «Вогник далеко в степу» **«дивилася на мене крізь сльози нещасними очима»** [10, с. 124]. Про людей хороших Григор Тютюнник скаже **«кліпав добрими очима»** [10, с. 207] або **«хлопчик з сором'язливими очима»** [10, с. 212]. В очах Мані – персонажа повісті «Вогник далеко в степу» – прохання, і тому в неї **«очі сумні, благальні»** [10, с. 153]. Головний герой повісті «Климко» так сподобався тітці Марині, що вона **«подивилася на нього залюбленими очима»** [10, с. 116]. У Микити з оповідання «М'який» **«лагідні, як у дитини, очі на зчорнілому виду»** [9, с. 169].

Як бачимо, письменник поділяє персонажів на позитивних і негативних. Цей поділ проявляється в їхніх діях, помислах, накладає відбиток на портрет, адже зовнішність і внутрішня сутність людини перебувають у нерозривному зв'язку. Отже, автор акцентує увагу на очах як на дзеркалі душевної сутності людини, насамперед на її психологічному стані та почуттях.

Григор Тютюнник прагне до економії у використанні засобів творення характерів, яка досягається завдяки унікальності портретної деталі виявляти приховані риси внутрішнього світу особи. Так, за допомогою епітетів **вологий, вилинялий** у повісті «Климко» автор описує очі літньої людини: **«Бабуся подивилася на Климка вологими вилинялими очима»** [10, с. 103]. Інколи, щоб позначити вік людини, Григор Тютюнник вживає прикметник **старий**. В оповіданні «Дикий» читаємо: **«Хвиль випростався, звів на Санька старі очі»** [10, с. 232]. Лексема **потайний** допомагає письменникові в оповіданні «На переказі» через вираз очей наголосити на якості характеру Шашла: **«З того часу він уже не позирав... спідлоба... потайними очима»** [9, с. 131]. **Настирливий** – у такий спосіб в оповіданні «Нюра» прозаїк підкреслює провідну рису характеру героїні: **«Наставивши настирливі очі»** [9, с. 217].

М. Храпченко зазначав, що портрет є своєрідним вступом у внутрішній світ людини й сприяє знайомству не так із зовнішнім, як із внутрішньо-індивідуальним виявом персонажа [13, с. 371]. Підтвердженням цієї фрази є контекстуальна реалізація епітетів **гарячий, відданий, холодний, порожній, здивований, зляканий, втомлений, ображений**, за допомогою яких автор передає стан душі героїв. Наприклад, Зульфат у повісті «Климко» висловив свою готовність допомагати вчительці Наталі Миколаївні і зблиснув при цьому **«гарячими відданими очима»** [10, с. 48]; у Калюжного **«холодні порожні очі були широко розплющені»** [10, с. 73]; баба Оксьонша, почувши незвичайну новину **«зробила такі здивовані очі, що дільничний аж зніяковів»** [10, с. 228].

Григор Тютюнник дуже тонко й виразно через вдало помічений рух очей передає наміри героя. Думки художника слова перейняті ніжністю та шанобливістю до почуття любові, яке прикрашає та збагачує людину й неможливе без щирості. Люся – персонаж повісті «День мій суботній» – намагається привернути до себе увагу Миколи Гордійовича й тому обирає незвичайну манеру поведінки. Коли він виходить у коридор, дівчина повільно наближається до нього і як тільки порівняється з Миколою Гордійовичем, то **«її прекрасні довгі вії злітають угору, і вона дивиться на мене трохи зляканими очима. Одну лише мить»** [10, с. 187].

Смислова насиченість кожного слова у творах Григора Тютюнника сприяє широкому розвитку різноманітних семантичних відношень лексем. Письменник завдяки експресивній лексиці може надати начебто подібним за значенням словам різних відтінків. Простежимо це на прикладі емоційно забарвлених лексем-епітетів **сполохані, наполохані**. В оповіданні «Оддавали Катрю» читаємо: «*На стінах, запнуті рушниками, висіли портрети всіх трьох Степанових дівчат – кучерявих, з трошки **наполоханими** очима: видно, що фотографувалися вперше в житті*» [9, с.145]. У новелі «Холодна м'ята» інша картина: «*Андрій озирнувся і побачив ... дівча ... з чистими, трохи **сполоханими** очима*» [9, с. 53].

Про тривогу серця героя повісті «День мій суботній» Миколи Григир Тютюнник говорить лаконічно й дуже обережно. У великому місті, де жив Микола Порубай, йому траплялося безліч дівчат, але запам'ятав лише одну – стомлену поштарку з наполоханими очима, у яких було «*щось дуже **сму́тне** і водночас **лагідне, сми́рне***» [9, с. 57].

Часто прозаїк на основі загальноновживаної лексики **очі** та емоційно забарвлених слів створює своєрідні, індивідуально-авторські портретні деталі, побудовані на зіткненні двох експресивних одиниць в одному словосполученні. Лексеми **замислено-серйозний** і **моторошно-блискучий** у повісті «Облога» допомагають письменникові через вираз очей героїв висловити їхні думки: «*Костя подивився на мене **замислено-серйозними, розумними очима***» [10, с. 70]; «*...мама зітхає та дивиться в стелю **моторошно-блискучими** в п'їтми очима*» [10, с. 63], а прикметник **тьмяно-блискучий** у повісті «Климко» – підкреслити стан людської душі: «*Жінка дивилася на вогник **тьмяно-блискучими очима***» [10, 118]. Саме такі характеристики героїв, зроблені за допомогою поєднання загальноновживаної та емоційно забарвленої лексики, містять глибинну оцінку героя.

Особливе враження справляє зіткнення двох семантично різноспрямованих слів в одному, коли сфери прямого вживання їх дуже віддалені. Наприклад, у повісті «Климко» очі дядька Кирила «*були **усміхнено-печальні***» [10, с. 129].

Іншим джерелом емоційно забарвленої лексики в портретних описах є слова, вжиті в переносному значенні. Це відносні прикметники **вогнистий, кам'яний, чужий** та дієприкметники **вимучений, зморений**. Ці слова в переносному значенні набувають додаткових, супровідних відтінків, часом досить складних і багатопланових. Наприклад, у повісті «День мій суботній» неодноразово виникала ситуація, коли людина вимушена не бути сама собою, щось імітувати, під щось підлаштовуватися. Такий мотив акторства має глибокий філософський, а часом і викривальний зміст, здебільшого він позначений драматизмом. Герой твору розмірковує про свій душевний стан, про своє місце у житті, про все, що випало на його долю: «*... як це часто бувало зі мною й раніше, я раптом побачив себе збоку **чужими очима** – напевно, так бачить себе актор у фільмі, де він грає: кожен свій крок, слово, вчинок – і гостро, як біль відчув, що став не самим собою, якимось іншим, що ця роль мені важка*» [10, с. 173]. Епітет **кам'яний** Григир Тютюнник використовує для опису бороданя в повісті «Климко», через дії та вчинки якого письменник показує його справжню натуру: «*Бородань почув її, знайшов **кам'яними очима** в натовпі і сказав: – А ти можеш не стояти, бо я в тебе й золота не візьму. Їх пожалій, привези, а вони ще й зубами скреготять...*» [10, с. 95]. Харитон, який ніколи не бачив батька, вигдав собі його портрет, де «*... тато мав довгу густу чуприну й великі **вогністі очі...***» [10, с. 61].

У функції емоційних синонімів до стилістично нейтральних слів уживаються дієприслівники **вирячивши, блукаючи, перемацуючи, утупившись**, які надають вислову образності й додаткового стилістичного навантаження: «*... здоровецький бородатий дядько гув примирливо, **перемацуючи очима** товари*» [10, с. 95], «*вони наближались, **перемацуючи очима** кожне обличчя в ряду тачкарів*» [10, с. 109], «*довго сиділа так, **блукаючи очима по хаті***» [9, с. 244], «*...здавалося, що він ось-ось підведеться і, **вирячивши** налиті гнівом **очі**, крикне...*» [9, с. 106]. Контекст, у якому уживаються ці дієприслівники, підсилює їхню емоційно-експресивно забарвленість.

Досить часто Григир Тютюнник, щоб передати «переливи душевного життя героїв у їх фізичному виявленні – міміці, жесті, виразі очей», щоб відтворити внутрішнє життя людини «у всьому його процесі», використовує елементи динамічного портрету [8, с. 19]. У такому разі автор послуговується лексемою «очі» як основою метафор. Ось як за допомогою метафор **в очах розгубленість** і **в очах переляк** письменник описує стан людини у хвилини ду-

шевних зрушень, якихось переломних моментів, незвичайних подій у її житті: «**В очах у неї холонув переляк**» [10, с. 34], «**Я читаю в очах його розгубленість**» [10, с. 172].

За допомогою портретних деталей Григорій Тютюнник завжди невтомно шукає таких прийомів образності й виразності, такої художньої форми, яка в кожному окремому випадку ідеально відповідає змістові того чи іншого твору. Тому й уживає він у повісті «День мій суботній» метафору з **радістю в очах**, яка якнайкраще розкриває нещирю вдачу людини: «...підхопився йому назустріч Степан з такою непідробленою **радістю в очах** і так гостинно розкинутими ледь не од стіни до стіни руками, що я був ошелешений його здібністю так швидко, по-кіноакторському перевтілюватися» [10, с. 205].

У новелі «Холодна м'ята» прозаїк завдяки метафорі **очі благали, казали** тонко й майстерно передає незнане досі перше почуття кохання, яке відчувається в кожному русі очей дівчини, – кохання, що прийшло так несподівано: «**Її очі немов благали його зупинитись, немов казали йому: подивись, які ми гожі...**» [9, с. 53].

Метафора **сміятися очима** по-різному виявляє своє значення в різних контекстах. В оповіданні «На перекаті» Павлентій, який спочатку постає начебто невдоволеним і сердитим, згодом «**тицькав йому карбованця здачі, весело сміявся очима й гучно ляпав його межі плечі: мовляв, Павлентій зайвого не бере, – хоча й знав, що одержав лише половину заробленого...**» [9, с. 128]. Ця сама метафора в оповіданні «Дикий» виявляє доброзичливе ставлення Санька до діда, його теплий гумор. Так, під час веселої розмови з дідом, якого все життя пам'ятає за читанням газет, Санько «**сміється очима, бо відколи пам'ятає Луку, все він щось у газетах шукає**» [9, с. 227].

Сумнівати очима – так передає Григорій Тютюнник вплив давньої, ущерть наливої смутком пісні на людей. Ця пісня робила справжнє диво з людьми, вона перетворювала їх на одну багатоголосу душу, змушувала забути вчорашні конфлікти, вона здатна була протистояти бездуховності. Від такої пісні, знаної ще з дитинства, у жінок «**бриніли сльози на очах, а чоловіки хмурилися, сумнівали очима...**» [9, с. 157]. Метафора сприяє задуму письменника – «наголосити на моральних чеснотах українського народу: поетичності природи, працьовитості, милосерді, чуйності...» [4, с. 43].

Нерідко у творах Григора Тютюнника основою метафор є дієслова **обміряти, пасти** та дієприслівник **прискаливши**, які виявляють емоційно-оцінну характеристику героя: «...**Старий дивився на неї, схиливши голову на плече і прискаливши око**» [10, с. 30], або його вчинків «**Тоді Нюра з жінкою крадькома одне від одного (вона в хаті, він у хатині або навпаки) туляться лобами до шибок і пасуть очима гучні весільні каравани**» [9, с. 219], чи його дій: «**Майстер обміряв нас очима і метушливо, майже бігцем розводив по місцях**» [10, с. 133].

Отже, портрет у письменника – це не просто опис зовнішності, який дає інформацію про персонажа, він розкриває сутність людини. Майстерність Григора Тютюнника досягається завдяки висвітленню портретних деталей, які виконують характеротворчу функцію. Портретна деталь є стильовою ознакою творчості письменника, головне завдання якої – служити для розкриття підтексту, для глибшого розуміння ідейного змісту твору. Портретна деталь прозаїка неповторна, глибоко індивідуальна. Вона використовується для вираження складних внутрішніх переживань персонажа та поглиблення психологізму.

Список використаних джерел

1. Верлата Н. Роль художньої деталі в новелістиці Григора Тютюнника / Н. Верлата // Південний архів: збірник наукових праць. Серія: Філологічні науки / Міністерство освіти і науки України, Херсонський державний педагогічний університет; [голов. ред. Мішуков О.]. – Херсон, 2000. – Вип. 8. – С. 35–37.

2. Григорій Тютюнник: тези доповідей республіканської науково-практичної конференції, присвяченої 60-річчю від дня народження письменника, 5–6 груд. 1991 р. / Луганський державний педагогічний університет ім. Т.Г. Шевченка, Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УРСР. – Луганськ, 1991. – 159 с.

3. Дудко О.С. Увага до психологічних деталей у творах для молоді Григора Тютюнника у контексті польських літературознавчих досліджень / О.С. Дудко // Актуальні про-

блеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство. – Бердянськ, 2009. – Вип. 22. – С. 319–326.

4. Левчик Н. Исторична проза М. Старицького (Далекі образи – близькі ідеї) / Н. Левчик // Слово і час. – 1990. – №12. – С. 38–44.

5. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва та ін. – К.: Академія, 1997. – 752 с.

6. Мединська А.В. Соціально характерологічні експресеми в мовленні персонажів Гр. Тютюнника [Електронний ресурс] / А.В. Мединська. – Режим доступу: esnuir.eeun.edu.ua/jsru/bitstream/.../Medynska.pdf

7. Міхіна М. Антропонімічна формула в художньому тексті: (за творами Г. Тютюнника) / М. Міхіна // Функціонально-когнітивні вияви граматичних структур: зб. наук. пр. / Міністерство освіти України, Донецький державний університет; [редкол.: А.П. Загнітко (наук. ред.) та ін.]. – К.: Либідь, 1998. – С. 118–128.

8. Семенчук І. Мистецтво портрета / І. Семенчук. – К.: Дніпро, 1993. – 188 с.

9. Тютюнник Г.М. Твори. Кн. 1: Оповідання / Г.М. Тютюнник. – К.: Молодь, 1984. – 328 с.

10. Тютюнник Г.М. Твори. Кн. 2: Повісті / Г.М. Тютюнник. – К.: Молодь, 1985. – 328 с.

11. Фащенко В. У глибинах людського буття. Етюди про психологізм літератури / В. Фащенко. – К.: Дніпро, 1981. – 279 с.

12. Хороб М. Поетика деталі в художньому світі оповідання Григора Тютюнника «Нюра» / М. Хороб // Вісник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника / [редрада: В.В. Грещук (голова) та ін.]. – Івано-Франківськ, 2008. – Вип. 17/18: Філологія (літературознавство). – С. 28–34.

13. Храпченко М. Лев Толстой как художник / М. Храпченко. – М.: Художественная литература, 1978. – 580 с.

В статье рассматриваются особенности портретных характеристик в произведениях Григора Тютюнника, в частности изучается языковая реализация портретной детали «глаза». Внимание сосредоточено на лексических средствах создания портрета, на специфике употребления тропов, образованных на основе общеупотребительной лексики «глаза». Подчеркивается, что портретная деталь создается и на основе эмоционально окрашенной лексики, в состав которой входят существительные, прилагательные, причастия и деепричастия.

Ключевые слова: портретная деталь, общеупотребительная лексема, эмоционально окрашенная лексика, эпитет, метафора.

In article features the portrait features the works of Gregory Tiutiunnyk particular, we study language implementation details of the portrait «eyes». The focus is on lexical means of creating a portrait on the specifics of the use of tropes established on the basis of commonly tokens «eyes». It is emphasized that Grigor Tyutyunnik caused the portrait detail by means of emotionally colored vocabulary, which consists of nouns, adjectives, participles and gerunds.

Key words: portrait detail vernacular token, emotive vocabulary, epithet, metaphor.

Одержано 21.04.2014.